

NOTAT

Dansk Skovforenings høringsnotat vedr. Biodiversitetsrådets rapport om Finansiering af Danmarks biodiversitetsindsats08-07-2024
FF/MJ/MLB

Biodiversitetsrådets rapport om Finansiering af Danmarks Biodiversitetsindsats slår bl.a. fast, er der er behov for markant øget finansieringen af biodiversitet, og at den private sektor har brug for større gennemsigtighed i forhold til, hvor og hvordan den kan gøre en forskel. Til gengæld forholder rapporten sig ikke til, hvad der kan motivere lodsejere – herunder skovejere – til at bidrage til biodiversitetsdagsordnen. Dansk Skovforening håber, at ejerens motivation for at sikre og udvikle biodiversitet er et element, som Biodiversitetsrådet vil arbejde fokuseret med i den kommende rapport om virkemidler.

Biodiversitetsrådets Rapport om Finansiering af Biodiversitet anlægger en meget overordnet, teoretisk og strukturel tilgang til finansiering. Formen, hvor man redegør for finansieringsgab, kompensation og bidragsstruktur, egner sig godt til at sætte en forståelsesmæssig ramme om finansieringsbehovet.

Læses Biodiversitetsrådet rapport om Finansiering i sammenhæng med Klimarådets rapport om "Danmarks fremtidige arealanvendelse - Sådan tager vi hensyn til klima, vandmiljø og biodiversitet og natur" og KU's rapport "Mere, bedre og større natur i Danmark - Hvor, hvordan og hvor meget?", der begge indeholder konkrete ønsker til arealudtag, bliver indholdet i Rapporten om Finansiering af Biodiversitet mere teoretisk og ukonkret, fordi fremme og sikring af biodiversitet på konkrete arealer kræver andet og mere end finansiering af arealernes produktionstab.

Behov for et klarere billede af omkostningerne

Én ting er de samfundsøkonomiske konsekvenser forbundet med tabt produktion fra landbrug og skovbrug opgjort af Petersen m.fl. (2024), en anden ting er de afledte effekter i form af lækage, tab af arbejdspladser og ændring i jordpriser, som vil være nødvendigt at få klarlagt for at sikre et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag, inden der gennemføres så vidtrækkende ændringer af arealanvendelsen.

Der behov for yderligere analyser for at få et mere præcist billede af de økonomiske konsekvenser ved udtag af arealer til naturformål.

Rapporten om Finansiering anfører, at udlæg af 30 procent beskyttet natur vil betyde et produktionstab på minimum 2 mia. kr. om året. Men kompenserer samfundet alene for produktionstab, svarer det til, at lodsejere bliver pålagt rådighedsservitutter - altså en del-ekspropriering af ejendomsretten. Dansk Skovforening vurderer, at det politisk hverken er en ønskværdig eller en farbar vej at gå.

Positive incitamenter og motivation af lodsejerne

Rapporten om Finansiering anslår, at den samlede opkøbspris er op mod 98 mia. kr. for Klimarådets scenarie i "Danmarks fremtidige arealanvendelse". Som Rapporten om Finansiering

påpeger, kan udtagning af arealer gennem incitamentter som tilskud og skatteændringer, være betydeligt billigere end opkøb af arealerne.

Hvis den beskyttede natur ikke altovervejende skal baseres på statsligt opkøb og ejerskab, så skal der arbejdes med betalingsmodeller, der kan løse skovejerens målkonflikter og sikre bevarelse af den økonomiske handlefrihed, samt hvordan lodsejeren kan motiveres til at indgå i biodiversitetsarbejdet. Det ikke er kun samfundet, der sætter pris på skoven og lader værdien afspejle i huspriser med videre – skovejeren sætter også pris på sin skov. Ifølge et studie fra KU¹ betaler skovejeren mellem 6.500–9.900 EUR/ha mere for skoven, end skoven kan honorere i produktionsværdi.

Hvilke elementer ved ejerskabet af skoven, får skovejeren til at betale en "herlighedspris" for skoven? Kan de elementer gøres større/mere attraktive ved at udlægge arealer/arbejde med fremme af biodiversitet? Kan man gennem vidensopbygning gøre biodiversitetselementet til en større komponent i skovejerskabet?

I motivationsteori udgør "selvbestemmelse", "viden" og "meningsfulde relationer" hovedkomponenter i at være motiveret (se figur på næste side):

1

M. Lauthrup et al.: Is there more to trees than timber? Estimating the private amenity value of forests using a hedonic land model for combined agricultural properties

Ingen selvbestemmelse
Ingen mestring
Ingen eller dårlige relationer

Selvbestemmelse
Mestring
Dybe relationer

Hvorfor gør jeg det?	Nej, jeg gør det ikke	Jeg skal	Jeg bør	Jeg vil	Det er personligt vigtigt	Jeg har lyst
Hvad kan få mig til at gøre det?	Tvang	Følelse af pligt	Følelse af socialt pres	Følelse af mening	Følelse af vigtighed	Frihed
Hvordan udøves det fx?	Angst, smerte, afpresning, undertrykkelse	Penge, love, regler	1-vejs-kommunikation	2-vejs-kommunikation	Egen oplevelse og valg	Leg
Fortolkning af en skovejers motivation og målsætning for at beskytte Naturen	Skovejeren vil ikke gøre noget for at beskytte naturen	Skovejeren har ikke lyst til at gøre noget for at beskytte naturen	Skovejeren føler at han bør gøre noget for at beskytte naturen	Skovejeren har valgt at gøre naturbeskyttelse til et mål i sin skovdrift	Skovejeren gør noget for at beskytte naturen fordi det stemmer med egne mål med skovdriften	Skovejeren har mål med sin skovdrift er at beskytte naturen.
Antagelser om skovejeren handlinger for at beskytte Naturen	Skoven typisk uden særlige naturværdier og skovejeren uden planer for at beskytte naturen	Skovejeren har næppe egne planer for at beskytte naturen	Skovejeren overvejer muligvis initiativer for at beskytte naturen	Skovejeren er måske i færd med at tage nye initiativer for at beskytte naturen	Skovejeren kan have taget initiativer for at beskytte naturen og vil fortsætte med flere initiativer	Skovejeren kan have bevaret og udviklet naturværdier i mange år, måske med økonomisk offervilje

Skema udarbejdet af: Martin Eir
Kommunikationsrådgiver

Selvbestemmelsesteorien (Ryan & Deci 2000) i egen oversættelse, fortolkning og forsimpning herunder de forskellige grader af skovejeres motivation for at beskytte naturen. Jo længere mod højre, jo mere indre motivation.

- Selvbestemmelse betyder, at der skal være noget at vælge imellem – udlæg til urørt skov kan ikke være den eneste mulighed.
- Ejeren skal have mulighed for at øge sin viden om biodiversitet og biodiversitetspotentialerne i sin skov.
- Der skal være gode relationer mellem ejer og myndighed/rådgiver. Det kræver som minimum at myndighederne interesserer sig for skovejeren's perspektiv.
- Og endelig skal der skal være en implementeringshorisont, der gør det muligt at gennemføre/afslutte nogle af de øvrige dyrkningsmål, der har været i driften af skoven.

Kreditter

Dansk Skovforening vil også gerne kommentere rapportens kritik af biodiversitetskreditter. Der er mange usikkerheder forbundet med biodiversitetskreditter, men samtidig er der også mange fremtidige muligheder, særligt for at mobilisere privat finansiering til indsatsen. Biodiversitetsindsatsen er ifølge alle opgørelser voldsomt underfinansieret. På den baggrund er det voldsomt at afvise en potentiel kæmpe finansieringskilde fuldstændigt.

Hvis kreditter til biodiversitetsformål tager udgangspunkt i en troværdig og valid standard, som fx sikrer store sammenhængene områder og høje krav til de finansierede tiltag, så mener Dansk Skovforening, at kreditter kan være et væsentligt element i at fremme biodiversiteten i Danmark.

De seneste år er troværdigheden omkring klima-bidrags-kreditter steget, og virksomheder begynder i højere grad at få øjnene op for, hvordan sådanne kreditter kan anvendes. Der er ikke én til én sammenlignelighed mellem klima- og biodiversitetskreditter, men dog alligevel mange ligheder, da kriterierne til en god kredit er identiske – additionalitet, permanens, troværdig 'baseline', monitorering, undgå lækage, unik 'claiming', uafhængig validering og verifikation og ingen netto skade. Der er derfor meget at lære af klimakreditter.